सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५ (३) बमोजिम प्रस्तुत गरिएका महिला, बालबालिका तथा समाजकल्याण मन्त्रालयसँग सम्बन्धित सार्वजनिक विवरण

१. पृष्ठभूमि

ग्रामीण महिलाका लागि उत्पादन ऋण व्यवस्था कार्यक्रमकोरुपमा आ.व. २०३९।०४० मा शुरु भएको महिला विकास अभियान कार्यक्रमहरुबाट प्राप्त उपलव्धी , अनुभव र समसामयिक आवश्यकताका आधारमा २०५२ असोज ६ गते महिला तथा समाज कल्याण मन्त्रालयको स्थापना भयो । महिला तथा समाजका विभिन्न वर्गको सामाजिक , आर्थिक तथा राजनीतिक सशक्तीरण गर्दै दिगो शान्ति एवं विकासमा उनीहरुको भूमिकालाई सशक्त बनाउने कार्यमा संलग्न महिला तथा समाज कल्याण मन्त्रालयको नाम बालबालिकालाई अझ उच्च प्राथमिकता दिने हेतुले २०५७ मा परिवर्तन गरी "महिला, बालबालिका तथा समाज कल्याण मन्त्रालय" नामाकरण गरियो । हाल ७५ बटै जिल्लामा महिला तथा बालबालिका कार्यालयमार्फत मन्त्रालयले आफ्ना कार्यक्रमहरु संचालन गर्दै आईरहेको छ ।

नेपाल सरकार (कार्य विभाजन) नियमावली , २०६९ आनुसार महिला, बालबालिका तथा समाज कल्याण मन्त्रालयको कार्यक्षेत्रभित्र महिला, बालबालिका तथा समाज कल्याणसम्बन्धी नीति , योजना तथा कार्यक्रमको तर्जुमा , कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकनकोसाथै अध्ययन , अनुसन्धान तथा सर्वेक्षणका विषयहरु तोकिएका छन् । यसैगरी अनाथ बालबालिका, असहाय महिला, बृद्ध र बृद्धा, अपाङ्ग र अशक्तको संरक्षण, बालबालिकाको कल्याण, ज्येष्ठ नागरिकको सुरक्षा र कल्याण, महिला कल्याण तथा सीप विकास पनि यस मन्त्रालयको कार्यक्षेत्रभित्र पर्दछन् । यस मन्त्रालयको दायराभित्र राष्ट्रिय महिला आयोग, समाज कल्याण परिषद्, समाज कल्याण केन्द्र बृद्धाश्रम र बाल मन्दिरका विषयहरु पनि पर्दछन् । महिला, बालबालिका तथा समाज कल्याणसम्बन्धी राष्ट्रियरअन्तर्राष्ट्रिय तथा क्षेत्रीय संघरसंस्थासंग सम्पर्क र समन्वय तथा परिचालन र सरकारी तथा गैरसरकारी संघरसंस्थाद्वारा कार्यान्वयन गरिएका महिला , बालबालिका तथा समाज कल्याणसम्बन्धी कार्यक्रमको अनुगमन गर्नेलगायत धर्मपुत्ररधर्मपुत्री, लैंङ्गकि हिंसासम्बन्धी विषयहरु पनि नेपाल सरकार -कार्य विभाजन) नियमावली , २०६९ अनुसार यस मन्त्रालयको कार्यक्षेत्रभित्र पर्न आउँदछ।

यसरी विभिन्न नीति, ऐन, नियम -कानूनहरु, दीर्घकालीन तथा आवधिक योजनाहरु, नेपाल पक्षभएका क्षेत्रीय एवं अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धि तथा इच्छाधिन आलेखहरु , अन्तर्राष्ट्रिय सभा-सम्मेलनहरु यस मन्त्रालयका कार्यदिशका आधारहरु हुन । यसबमोजिम मन्त्रालयले महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, ज्येष्ठ नागरिक र तेश्रो लिङ्गीसमेतको लागि समय सापेक्ष नीति निर्माण, समन्वय र सहकार्य तथा कार्यक्रम संचालन- मूलतः सचेतना अभिबृद्धि र सश क्तीकरण गर्ने कार्य गर्दछ।

समग्रतामा मूलप्रवाहीकरण, सशक्तीकरण र समावेशीकरण जस्ता रणनीतिको आधारमा समतामय सम्पन्न समुदाय निर्माण गर्न विभिन्न विपन्न वर्गकालागि समयको प्रवाहसंगै सार्थक पहल गर्ने उद्देश्य पूर्तिकालागि महिला, बालबालिका तथा समाज कल्याण मन्त्रालय स्थापना भएको हो ।

२. दूरदृष्टि

आफ्नो मौलिक अधिकारको उपभोग गर्न विभिन्न कारणले पछि परेका महिला, वालवालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, ज्येष्ठ नागरिक एवं लैंगिक अल्पसंख्यकहरुको अधिकार स्थापित गर्ने ।

३. ध्येयः

अवसरवाट वञ्चित भएका र पछाडि परेका महिला, वालवालिका, ज्येष्ठ नागरिक र अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु समेतलाई सशक्तिकरण गर्दै राष्ट्रिय विकासको मूलप्रवाहमा ल्याउने ।

४. उद्देश्यहरुः

- महिलाहरुको आर्थिक तथा सामाजिक सशक्तिकरण गर्ने ।
- वालवालिकाहरुको संरक्षण, वालअधिकारको संरक्षण र प्रवद्र्धन जस्ता कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने ।
- अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको राज्य प्रदत्त सेवा सुविधामा पहुँच वृद्धि गरी आर्थिक तथा सामाजिक सशक्तिकरण, संरक्षण गर्ने ।
- ज्येष्ठ नागरिकहरुको राज्य प्रदत्त सेवा सुविधामा पहुँच वृद्धि गरी आर्थिक तथा सामाजिक सशक्तिकरण, संरक्षण गर्ने ।
- आवश्यकतानुसार नीति निर्माण, कानुनमा सुधार तथा कार्ययोजनाका माध्यमवाट लक्ष्य प्राप्त गर्ने ।

५. कार्यक्षेत्रः

नेपाल सरकार (कार्य विभाजन) नियमावली, २०७२ बमोजिम मन्त्रालयले सम्पादन गर्नुपर्ने कार्यहरुः

- महिला, वालवालिका, समाजकल्याण सम्वन्धी नीति, योजना तथा कार्यक्रमको तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन,
- महिला, वालवालिका, समाजकल्याण सम्वन्धी अध्ययन, अनुसन्धान तथा सर्वेक्षण,
- महिला, वालवालिका, समाजकल्याण सम्वन्धी राष्ट्रिय, अन्तर्राष्ट्रिय तथा क्षेत्रीय संघ संस्थासँग सम्पर्क र समन्वय
- अनाथ वालवालिका, असहाय, महिला, वृद्ध, वृद्धा, अपाङ्ग र अशक्तको संरक्षण,
- महिला कल्याण तथा सीप विकास,
- वालवालिकाको कल्याण,
- जेष्ठ नागरिकको सुरक्षा र कल्याण,
- राष्ट्रिय, अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाको समन्वय तथा परिचालन,
- सरकारी तथा गैरसरकारी संघ संस्थाद्धारा कार्यान्वय गरिएका महिला, वालवालिका तथा समाजकल्याण सम्वन्धी कार्यक्रमको अनुगमन,
- धर्मपुत्री र धर्मपुत्री,
- लैंगिक हिंसासम्वन्धी विषय,
- राष्ट्रिय महिला आयोग,
- समाजकल्याण परिषद्,
- समाजकल्याण केन्द्र,

- वृद्धाश्रम,
- वाल मन्दिर ।

६. संस्थागत आधारभूत मूल्य

- सुशासन
- छिटो र प्रभावकारी सेवा प्रवाह
- मुस्कानसहितको विनम्रतापूर्वक सेवा
- सेवा प्रवाहमा तटस्थता तथा पारदर्शिता
- विधिको शासन

७. महिला, बालबालिका तथा समाजकल्याण मन्त्रालयबाट प्रवाह गरिने सेवाहरुः

माथि बुँदा नं. ५ मा उल्लिखित कार्यक्षेत्र अन्तर्गतका नीतिगत कार्यक्रम र मन्त्रालयको दैनिक प्रशासन संचालन सम्बन्धी कार्यहरु

८. संगठनिक संरचना र दरवन्दी

मन्त्रालयमा ३ वटा महाशाखा र १२ वटा शाखा रहेका छन् । मन्त्रालयको कूल दरवन्दी ८० जना रहेको छ । महिला तथा बालबालिका विभागमा ५१ जनाको दरवन्दी कायम छ । त्यसैगरी जिल्लास्तरमा २२ जिल्लामा रा.प.द्धितीय श्रेणीको कार्यालय प्रमुखसहित जम्मा १४१३ जनाको दरवन्दी रहेको छ ।

९. मन्त्रालयको कर्मचारी सम्बन्धी विवरण

सि.नं.	पदको नाम	श्रेणी/तह	सेवा	समूह	पद
१	सचिव	विशिष्ट	प्रशासन		१
२	सह सचिव	रा.प. प्रथम	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	३
३	उपसचिव	रा.प. द्धितीय	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	९
४	उप सचिव	रा.प. द्धितीय	प्रशासन	लेखा	१
५	उप सचिव	रा.प. द्धितीय	न्याय	कानून	१
६	निर्देशक	रा.प. द्धितीय	ने.आ.यो.त.	तथ्यांक	१
७	उप सचिव (महिला विकास)	रा.प. द्धितीय	विविध		१
८	शाखा अधिकृत	रा.प. तृतीय	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	१२
९	लेखा अधिकृत	रा.प. तृतीय	प्रशासन	लेखा	१
१०	कम्प्युटर अधिकृत	रा.प. तृतीय	विविध		१
११	महिला विकास अधिकृत	रा.प. तृतीय	विविध		३
१२	ना.सु.	रा.प.अनं.प्रथम	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	१४
१३	लेखापाल	रा.प.अनं.प्रथम	प्रशासन	लेखा	१
१४	ना.सु.	रा.प.अनं.प्रथम	न्याय	कानून	१
१५	पुस्तकालय सहायक	रा.प.अनं.प्रथम	शिक्षा	लाइबेरि विज्ञान	१
१६	कम्प्युटर अपरेटर	रा.प.अनं.प्रथम	विविध		४
१७	महिला विकास निरीक्षक	रा.प.अनं.प्रथम	विविध		२
१८	टाइपिष्ट ना.सु.	रा.प.अनं.प्रथम	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	२

१९	खरिदार	रा.प.अनं.द्धितिय	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	१
२०	हसचा	श्रेणीविहिन	इन्जिनियरीय	मेकानिकल	५
२१	कार्यालय सहयोगी	श्रेणीविहिन	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	१४
जम्मा					८०

१०. मुख्य कानून र नीतिहरु

१०.१ बालबालिकासम्वन्धी

- बालबिबाह अन्त्यको लागि राष्ट्रिय रणनीति, २०७२
- बालबालिकासम्बन्धी राष्ट्रिय नीति २०६९,
- अपाङ्ग संरक्षण तथा कल्याण ऐन, २०३९
- बालबालिकासम्बन्धी ऐन, २०४८
- बालबालिकासम्बन्धी नियमावली, २०५१
- बालन्याय (कार्यविधि) नियमावली, २०६३
- आपतकालीन बालउद्धार कोष (सञ्चालन) नियमावली, २०६७
- अन्तरदेशीय धर्मपुत्र धर्मपुत्री विकास समिति गठन आदेश, २०६७
- बालसुधार गृह संचालन निर्देशिका, २०५७
- बाल हेल्पलाइन संचालन कार्यविधि, २०६४
- आवासीय बालगृहको सञ्चालन तथा व्यवस्थापनसम्बन्धी मापदण्ड, २०६९
- सडक बालबालिका उद्धार, संरक्षण तथा ब्यबस्थापन मार्गदर्शन, २०७२

१०.२ महिलासम्वन्धी

- मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार (नियन्त्रण) ऐन, २०६४
- घरेलु हिंसा (कसूर र सजाय) ऐन, २०६६
- कार्यस्थलमा हुने यौनजन्य दुर्व्यवहार (नियन्त्रण) ऐन, २०७१
- वोक्सी आरोपविरुद्धको कसूर र सजाय ऐन, २०७२
- मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार (नियन्त्रण) नियमावली, २०६५
- एकल महिला सुरक्षा कोष नियमावली, २०७०
- लैङ्गकि हिंसा निवारण कोष (सञ्चालन) नियमावली, २०६७
- महिलाविरुद्धहुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनकोलागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना, २०६०
- लैंगिक समानता तथा महिला सशक्तीकरण राष्ट्रिय कार्ययोजना २०६१
- ज्येष्ठ नागरिक राष्ट्रिय कार्ययोजना, २०६२,
- मानव बेचबिखन विशेष गरी महिला तथा बालबालिकाहरुको बेचबिखन तथा ओसारपसारविरुद्धको राष्ट्रिय कार्ययोजना, २०६८ र यसको कार्यान्वयन योजना, २०७१
- छाउपडी प्रथा उन्मुलन निर्देशिका, २०६४

- पुनर्स्थापना केन्द्र सञ्चालन निर्देशिका, २०६८
- पुनर्स्थापना कोष संचालन निर्देशिका, २०६८
- मानव बेचबिखन विरुद्धको अभियानमा संलग्न सरोकारहरुकालागि मनोसामाजिक मनोविमर्श निर्देशिका, २०६८
- मानव बेचबिखन तथा ओसारपसारबाट पीडित र प्रभावितहरुको हेरचाह तथा संरक्षणकालागि राष्ट्रिय न्यूनतम मापदण्ड, २०६४
- आवासीय बालगृहको सञ्चालन तथा व्यवस्थापनसम्बन्धी मापदण्ड, २०६९
- एकल महिला सुरक्षाकोष संचालन मापदण्ड, २०७१

१०.३ अपाङ्गता भएका व्यक्तिसम्वन्धी

- अपाङ्ग संरक्षण तथा कल्याण नियमावली, २०५१
- अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको परिचय पत्र वितरण निर्देशिका, २०६५
- सि.वि.आर. कार्यक्रम संचालन निर्देशिका, २०६८
- अपाङ्गता भएका व्यक्तिकालागि पहुँचयुक्त भौतिक संरचना तथा सञ्चार सेवा निर्देशिका, २०६९
- अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई हवाई यात्रामा दिइने छुट वा सहुलियतसम्बन्धी कार्यविधि, २०६३
- पूर्ण अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुकोलागि आवासीय पुनर्स्थापना केन्द्र संचालन निर्देशिका, २०७२

१०.४ ज्येष्ठ नागरिकसम्बन्धी

- ज्येष्ठ नागरिकसम्बन्धी ऐन, २०६३
- ज्येष्ठ नागरिकसम्बन्धी नियमावली, २०६५
- ज्येष्ठनागरिक राष्ट्रिय कार्ययोजना, २०६२,
- ज्येष्ठ नागरिककल्याण कोष खर्च गर्ने सम्बन्धी प्रकृया र मापदण्ड, २०७२

अन्य

- समाजकल्याण ऐन, २०४९

११. निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी

क) मन्त्रालयले उपलब्ध गराउने सेवाको सम्बन्धमा:

- सरकारी निर्णय प्रक्रिया सरलीकरण निर्देशिका, २०६५ बमोजिम

ख) सुचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिम माग गरिने सूचना सम्बन्धमा

- सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ७ बमोजिम

११.१ निर्णय गर्ने अधिकारी सम्बन्धमा

क) मन्त्रालयले सम्पादन गर्ने नीतिगत एवं अन्य कार्यहरु सम्बन्धमा:-

- मन्त्रिपरिषदमा प्रस्ताव पठाएर,
- माननीय महिला, बालबालिका तथा समाजकल्याण मन्त्रालयका मन्त्रीस्तरबाट,
- महिला, बालबालिका तथा समाजकल्याण मन्त्रालयका सचिवस्तरबाट,
    - माननीय महिला, बालबालिका तथा समाजकल्याण मन्त्रालयका मन्त्रीबाट प्रत्यायोजित अधिकार बमोजिम

- सुशासन (व्यवस्थापन तथा संचालन) ऐन, २०६४ बमोजिम प्राप्त अधिकार बमोजिम
- अन्य विशेष ऐन नियमले सचिवले गर्नेभनि तोकिएकोमा सोही बमोजिम

ख) सुचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिम माग गरिने सूचना सम्बन्धमा

- सुचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ र नियमावली २०६५ मा व्यवस्था भए अनुसार

११.२ निर्णय उपर उजूरी सुन्ने अधिकारी

क) महिला, बालबालिका तथा समाजकल्याण मन्त्रालयले उपलब्ध गराउने सेवा सम्बन्धमा:

- प्रचलित ऐन, कानुनमा तोकिएको व्यवस्था बमोजिम

ख) सुचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिम परेको उजुरी सम्बन्धमा :

- महिला, बालबालिका तथा समाजकल्याण मन्त्रालयका सचिव
- पुनरावेदनका लागि राष्ट्रिय सूचना आयोग

१२. महिला, बालबालिका तथा समाजकल्याण मन्त्रालयबाट आर्थिक वर्ष २०७३/७४ श्रावण १ गतेदेखि पौष मसान्तसम्म सम्पादन भएको मुख्य मुख्य कामको विवरण:

१२.१ **महिला सशक्तिकरण कार्यक्रम**

- राष्ट्रिय महिला आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी प्रचलित कानूनलाई संशोधन र एकीकरण गर्न बनेको विधेयक व्यवस्थापिका संसदमा दर्ता गरिएको ।
- एकल महिला सुरक्षा कोषमा रकम थप रु (२५ लाख)
- CEDAW को छैटौं आवधिक प्रतिवेदन तयार भई स्वीकृतिको लागि नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्मा पठाइएको,
- Disaster मा महिला तथा बालबालिकाहरुको व्यवस्थापन सम्बन्धमा SAARC स्तरीय सेमिनार सम्पन्न गरिएको ।
- समलिङ्गि विवाहको लागि ऐनको मस्यौदा पूर्व अवधारणपत्र बनाउने कार्य भईरहेको,
- वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन छपाई सम्पन्न भएको,
- यौनिक तथा अल्पसंख्यकहरुप्रति समाजमा भएको भ्रम हटाउन साझेदारीमा जनचेतनामूलक कार्यक्रम भएको
- लैंगिक हिंसा सम्बन्धी सामाग्री छपाई तथा वितरण गरिएको,
- “लैंगिक हिंसा निवारण कोष” रकम थप गरिएको,
- हिंसा पिडित महिला तथा किशोरीहरुलाई सुरक्षित र सुरक्षित पुनर्स्थापना गर्न राष्ट्रिय स्तरको मंगला साहना पुनर्स्थापना केन्द्र संचालनमा निरन्तरता,
- बोक्सीको आरोप विरुद्ध सचेतना कार्यक्रम संचालन,
- Male Leaders हरुको संलग्नतामा रेडियो टि.भी. मार्फत लैंगिक हिंसासम्बन्धी सन्देश प्रवाह,

- यौन हिंसा रोकथाम चुनौती र सम्भावना विषयक राष्ट्रिय कार्यशाला गोष्ठी

- कानुन पुनरावलोकन सम्बन्धी अध्ययन (प्रारम्भिक मस्यौदा तयार भएको) (वर्तमान संविधानले महिला सशक्तीकरण र लैंगिक विभेद कम गर्न सुनिश्चित गर्न गरेका प्रावधानहरुलाई विद्यमान कानूनहरुले सम्बोधन नगरेको विषयलाई समेटेर तयार गरिएको)

- मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार बिरुद्धको दशौ राष्ट्रिय दिवस **एउटै लक्ष्य एउटै सार मानव बेचबिखनको अन्त्य हाम्रो साझा सरोकार** भन्ने मूल नाराका साथ सप्ताहव्यापी रुपमा सम्पन्न भयो । उल्लेखनिय योगदान गर्नेहरुलाई सो अवसरमा पुरस्कृत समेत गरियो ।

- प्यूठान र रोल्पा जिल्लामा मानव बेचबिखन सम्वन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न

- मानव बेचबिखनबाट प्रभावितहरुलाई उद्धार पुनर्स्थापना कार्यक्रममा निरन्तरता

- सुर्खेत र कास्कीमा पुर्नस्थापना केन्द्र संचालन गर्नको लागि पुर्नस्थापना केन्द्र संचालन निर्देशिका २०६८ बमोजिम संस्था छनौट प्रक्रिया अडाडि बढेको

- विभिन्न आठ जिल्लामा नेपाल सरकार महिला, बालबालिका तथा समजकल्याण मन्त्रालयको सहयोगमा विभिन्न गैर सरकारी संघ संस्थाद्धारा संचालित ८ वटा पुनर्स्थापना केन्द्र संचालनमा निरन्तरता

- शिक्षा मन्त्रालय मार्फत मानव बेचबिखन तथा ओसारपसरार बिरुद्धको दिवसको अवसरमा विद्यार्थीहरुलाई लक्षित गरी बादबिवाद प्रतियोगिता, निबन्ध प्रतियोगिता विद्यालय अभिभावक छलफल लगायतका विद्यालय लक्षित कार्यक्रम संचालन गर्न जिल्ला कार्यलयसंग समन्वय गरी कार्यक्रम संचालन गरिएको ।

- जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सर्वोच्च अदालत, महानगरीय प्रहरीको कार्यालयहरुका डिस्प्ले हुने गरेका समाचारहरुमा मानव बेचबिखनबाट बच्ने सन्देशमूलक सूचनाहरु प्रसारण गरिएको ।

यस मन्त्रालयको बार्षिक कार्यक्रम भित्र नपरेका सम्पन्न कार्यक्रमहरु

- भारतस्थित मानव बेचबिखन तथा ओसारपसरार बिरुद्धको क्षेत्रमा कार्यरत इम्पल्स नाम गैर सरकारी संस्थाले तयार गरेको इन्फरमेसन सफ्टवयर सम्बन्धमा सरोकार निकायहरुलाई जानकारी गराइएको ।

- The Asia Foundationको सहयोगमा विभिन्न जिल्लाहरुबाट संकलन गरिएको सुझाव, अन्तरक्रिया कार्यक्रमबाट प्राप्त सुझाव तथा विभिन्न सरोकारवाला निकायहरुबाट प्राप्त भएको सुझाव तथा विभिन्न सरोकारवाला निकायहरुबाट प्राप्त भएको सुझावहरुको आधारमा तयार गरिएको मस्यौदालाई अन्तिम रुप प्रदान गर्न सरोकार निकायहरु बीच मस्यौदा उपर छलफल गरी सुझाव संकलन गरिएको

- बेचबिखन तथा ओसारपसार बिरुद्ध बनेको कानूनहरुको संगालो २०७२ प्रकाशन ।

१२.२ समाज कल्याण कार्यक्रम (अपाङ्गता, सि.बि.आर र ज्येष्ठ नागरिक कार्यक्रम समेत)

अपाङ्गता, सि.वि.आर.कार्यक्रम

- पोखरा, बिराटनगर र हेटौडामा गरी तिन स्थानमा अनुदान प्राप्त संस्थाका कार्यक्रमको वार्षिक समीक्षा कार्यक्रम सम्पन्न भएको,

- हरेक आइतवार बिहान ७:३० देखि ८:०० बजेसम्म रेडियो कान्तिपुरमा अपाङ्गता अवाज कार्यक्रम संचालन भइरहेको,

- कुष्ठरोग भएका १४६ जना व्यक्तिहरु कुष्ठरोग निवारण संघमा पुनर्स्थापना भएको,

- नेपाल अपाङ्ग संघ, खगेन्द्र नवजीवन केन्द्र काठमाण्डौं र NNSWA कञ्चनपुरबाट पूर्ण असक्त अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई पुनर्स्थापना कार्यक्रम निरन्रता,
- २५ औं अन्तर्राष्ट्रिय अपाङ्गता दिवस मनाईएको छ ।
- अपाङ्गताको क्षेत्रमा कामगर्ने बिभिन्न संघसस्थाहरुलाई अनुदान उपलब्ध गराइएको ।
- अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई सहायक सामाग्री उत्पादन र वितरणको व्यवस्था मिलाईएको छ ।
- साङ्केतिक भाषामा समाचार प्रसारणको व्यवस्था मिलाइएको छ ।

ज्येष्ठ नागरिक

- अन्तर्राष्ट्रिय ज्येष्ठ नागरिक दिवस र विश्व अल्जाईमर्स दिवस सम्पन्न भएको ।
- काठमाण्डौ, कास्की, मोरङ र मकवानपुर गरि ४ प्रदेशमा जम्मा १४० जना महिला तथा बालबालिका कार्यालयको कर्मचारी र ज्येष्ठ नागरिक सम्बन्धी काम गर्ने संस्थाका पदाधिकारीहरुको सहभागीतामा सम्पन्न भएको ।
- ज्येष्ठ नागरिक सम्बन्धी कार्य गर्ने २२२ वटा संस्थामा अनुदान सहयोग उपलब्ध गराएको ।
- ज्येष्ठ नागरिकहरुको संरक्षण सम्वर्द्धनमा पैरवी तथा प्रचार प्रसार गरिएको छ ।
- ज्येष्ठ नागरिक दिवा सेवा संचालनमा निरन्तरता दिइएको छ ।
- अन्तरपुस्ता सिप हस्तान्तरण कार्यक्रममा निरन्तरता

१२.३ वालकल्याण कार्यक्रम

- नेपालगञ्ज बालसुधार गृह परिसरको जग्गासंग साँध जोडिएको जग्गा खरिद प्रकृया अगाडि बढेको रहेको
- नेपालगञ्जको बाल सुधारगृहमा पालो पहराको व्यवस्था मिलाईएको छ ।
- नेपालगञ्ज वाल सुधारगृहमा वोरिङ गर्ने कार्य भईरहेको छ ।
- नेपालगञ्ज बाल सुधारगृहमा विद्यालय भवन निर्माण गर्नका लागि टेण्डर गर्ने कार्य अगाडि बढेको ।
- नेपालगञ्ज वाल सुधारगृहको कम्पाउण्ड वाल निर्माण कार्यमा निरन्तरता
- बाल सुधार गृह सानोठिमी कास्की र विराटनगरमा कानुनी विवादमा परेका २५० जना बालबालिकाहरुको सहयोग कार्यक्रममा निरन्तरता
- सिंहदरबारमा संचालित दिवा शिशु स्याहार केन्द्र संचालन (६० जना) मा निरन्तरता
- बालबालिकालाई अनुशासनका नाममा दिईने शारिरीक तथा मानशिक सजाय र भूकम्प प्रभावित क्षेत्रका बालबालिकाहरुलाई मनोसामाजिक परामर्शका कार्यक्रम संचालन गर्न NACG लाई अनुदान
- बालविवाह अन्त्यका लागि राष्ट्रिय रणनिति,२०७२ मन्त्रिपरिषदवाट स्वीकृति भई जारी भएको । सो को छपाई गरी सरेकारवालला पक्षलाई वितरण गरिएको ।

- बालमन्दिरमा संरक्षणमा रहेका बालबालिकाहरुलाई पोषण शिक्षा स्वास्थ्य सेवाका लागि नेपाल बाल संगठनलाई अनुदान दिईएको
- केन्द्रिय अपतकालीन बाल उद्धार केषमा रकम थप गरिएको
- काठमाडौ उपत्यकाका सडक बालबालिकाको व्यवस्थापन कार्य शुरु भई ४०१ जना बालबालिका सम्पर्क गृहमा रहेका र ती वालविलकाहरुलाई आवश्यकतानुसार समाजिकीकरण केन्द्रमा स्थानान्तरणको र पुनर्स्थापना गरिएको ।

१२.४ महिला विकास कार्यक्रम (केन्द्रस्तर)

- फर्निचर फिक्चर्स, सवारी साधन तथा मेशिनरी औजार खरिद
- नयाँ कर्मचारीहरुको अनुशिक्षण १ समुह
- लैङ्गिक सरोकार विषयक प्राज्ञिक बहस १पटक
- संरक्षण विषयगत क्षेत्रको समन्वय बैठक २ पटक
- वार्षिक समिक्षा तथा योजना तजूमा गोष्ठी २ पटक
- कार्यक्रमको सघन अनुगमन ६ जिल्ला
- प्रत्येक अञ्चलबाट एक जिल्ला पर्ने गरी रेखदेख केन्द्र स्थापना र सेवा सञ्चालन कार्यक्रम अनुदान ३० महिला संस्थालाई
- बालबालिका उपर हुने शारीरिक तथा मानसिन ज्यादतीविरुद्ध अभिभावकीय उद्बोधन कार्यक्रम अनुदान १८८ महिला संस्थालाई
- बालबालिकाविरुद्धको अभियानको लागि कार्यक्रम अनुदान १८८ संस्था र समितिलाई

१२.५ महिला विकास कार्यक्रम (जिल्लास्तर)

पूजींगत खर्च अन्तर्गत

- परिमार्जित निर्माण संहिताबमोजिम नाप, नक्साङ्कन, प्रयोगशालाजस्ता निर्माण कार्यमा अनुषाङ्गिक सेवा, भवन निर्माण र परिसर निर्माण ८ जिल्ला
- मेशीनरी औजा र १५, फर्निचर तथा फिक्चर्स ९ तथा सवारी साधन खरिद २० जिल्ला

लक्ष्यित समूह सहभागिता अन्तर्गत

- ३५९० समूह ५४२ समिति गठन र परिचालन तथा ७ वटा संस्था गठन तथा दर्ता
- ९५४५ जना सदस्यलाई अनुशिक्षण १९५३ जनालाई आधारभुत तालिम
- १२ गाविसलाई पूर्वसहकारी शिक्षा २४० जनालाई लेखापालन तालिम
- ८०५ जनालाई नृतृत्व तथा संस्थागत विकास १८० जनालाई प्रस्तावना लेखन तालिम, ३८० जनालाई प्रजनन स्वास्थ्य सचेतना तालिम
- २४ महिला संस्थाको अवस्था विश्लेषण तथा रणनीतिपत्र तजूमा कार्यशाला
- १२०जनालाई अन्तरसंस्था र ३० जनालाई अन्तरजिल्ला रेखाङ्कन भ्रमण
- ९७ पटक महिला संस्था/समितिका अध्यक्षमाझ चौमासिक अन्तरक्रिया
- २ संस्था/समितिलाई स्रोत परिचालनका लागि बीउपुँजी अनुदान

- ५ संस्थालाई भवन निर्माण अनुदान

महिला समितिअन्तर्गत व्यवासायिक समूह विकास अन्तर्गत

- सहभागितात्मक लेखाजोखा विधिबाट व्यवसाय छनौट तथा प्रवर्द्धन कार्ययोजना तयारी ११७ पटक, ४०६७ जनालाई सीप तथा व्यवसायिकता विकास तालिम र ३४८९ जनालाई व्यवसाय स्थापना खर्च अनुदान
- ५७ पटक स्थलगत प्राविधिक निरीक्षण, परामर्श तथा पुर्नअभ्यास
- ३७ पटक सहजीकरण, सम्बन्धन एवं अभिलेखीकरण
- ६ संस्थालाई साझा व्यावसायिक सेवा लागि महिला संस्थालाई बहुउपयोगी कार्यक्रम अनुदान

विद्यालयविमुख किशोरीको बहुआयामिक विकास अन्तर्गत

- २१० जना किशोरीलाई जीवनोपयोगी तालिम
- किशोरी सूचना तथा परामर्श केन्द्र स्थापना ६ वटा संस्था, महिला संस्थामार्फत अतिविपन्न किशोरीका लागि शैक्षिक तथा स्वास्थ्योपचार सहयोग ३ संस्था
- ३३० किशोरीलाई सीप तथा व्यावसायिक विकास तालिम र २१० जनालाई व्यवसाय स्थापना खर्च अनुदान
- ५ पटक स्थलगत प्राविधिक निरीक्षण, परामर्श तथा पुर्नअभ्यास
- २४ पटक किशोरी समूहका अध्यक्ष र सचिवमाझ चौमासिक अन्तरक्रिया

मुक्त कमलरीको सशक्तीकरण अन्तर्गत

- मुक्त कमलरी समूह गठन १२ वटा
- ९० समूहलाई अनुशिक्षण

बादी समुदायका महिलाका लागि घर विकास योजनाको अनुशरण अन्तर्गत

- बादी समुदायका समितिका अगुवालाई नेतृत्व तथा संस्थागत विकास ३० जना र प्रजनन स्वास्थ्य तालिम ३० जना
- ४ पटक समितिका अध्यक्ष र सचिवमाझ चौमासिक अन्तरक्रिया

बालअधिकार सम्बर्धन अन्तर्गत

- जिल्ला तथा गाविसस्तरीय बालसञ्जाल गठन ४ र गाउँ बालसंरक्षण तथा सम्वर्द्धन समिति गठन ९, बालसञ्जाल र गाँउ बालसंरक्षण तथा संवर्द्धन समितिका सदस्यहरुको अनुशिक्षण १२ समूह
- १ पटक जिल्ला बाल भेला, २ पटक विपत्मा परेका बालबालिकाहरुको उद्धार तथा पुनर्स्थापना, १० पटक बालगृहको संयुक्त निरीक्षण
- २३ संस्था/समितिलाई बालविवाहविरुद्धको अभियान, ८ स्थानमा बालअधिकारसम्बन्धी जनचेतनामूलक सन्देश पाटी निर्माण
- ७ संस्थामा विपन्न शिशु पोषण सहयोग

लैङ्गिक हिंसा निवारण

- १७ जिल्लामा जिल्ला सेवा केन्द्र सञ्चालन
- ३८ सामुदायिक सेवा केन्द्रलाइ् अनुदान

छाउपडी प्रथाविरुद्ध सामाजिक जागरण अन्तर्गत

- ५० केन्द्रमा किशोरीहरुका लागि प्रशिक्षक प्रशिक्षण

आपत्कालीन संरक्षण सेवामा महिला समूहहरुको परिचालन

- संरक्षण विषयगत क्षेत्रका इच्छुक निकायसँगको सहकार्यमा मनोसामाजिक विमर्श केन्द्र स्थापना ५ स्थान
- सामाजिक परिचालिका, महिला संस्थाका पदाधिकारी र व्यवस्थापकहरुको अनुशिक्षण ६ समूह, निगरानी समूह, समितिका सदस्यहरुलाई आपत्कालीन संरक्षण सेवा कार्यगत प्रशिक्षण २० समूह
- ३७ जिल्लामा संरक्षण विषयगत क्षेत्रको समन्वय बैठक

मानव बेचविखन नियन्त्रण अन्तर्गत

- १८६ पटक गाँउ समितिको बैठक, ५० पटक जिल्ला समितिको बैठक
- २ पटक डान्स बार रेष्टुरेन्टको संयुक्त अनुगमन
- २५ पटक जिल्ला पुनर्स्थापना कोषमा अनुदान

१२.६ लैङ्गिक हिंसा निवारणका लागि महिला संस्थाहरुको एकीकृत विकास कार्यक्रम, केन्द्रस्तर

आपत्कालीन संरक्षण सेवामा महिला निगरानी समूह, समिति, संस्थाहरुको परिचालन अन्तर्गत

- १८० जना निगरानी समूह, समितिका सदस्यहरुलाई आपत्कालीन संरक्षण सेवा कार्यगत प्रशिक्षण
- २९६ समूह गठन र परिचालन

महिला संस्थाको रणनीतिक अभिमूखीकरण अन्तर्गत

- ३३० जना लाई लैङ्गिक हिंसा निवारणमा पुरुष सहभागिता प्रवर्धनका लागि सशक्तीकरण सहकार्य तालिम, ६०० जनालाई लैङ्गिक हिंसा निवारणका लागि अन्तरपुस्ता अन्तरक्रिया

सामुदायिक संरक्षण एवं सम्प्रेषण सेवा अन्तर्गत

- ४४ महिला संस्था/समितिमार्फत प्रभावितहरुलाई सहायता, तथा महिला तथा बालबालिकामाथि हुने हिंसा विरुद्धको अभियान सञ्चालन, १४ पटक महिला तथा बालबालिकामाथि हुने हिंसा विरुद्ध र १८ संस्था/समिति मार्फत बालविवाह विरुद्धको अभियान

सामाजिक परिचालन, सहजीकरण र अभिलेखीकरण अन्तर्गत

- १० पटक लैङ्गिक हिंसा सम्बन्धी जिल्लास्तरीय तथ्याङ्क सङ्कलन, विश्लेषण र प्रतिवेदन प्रकाशन, २४ पटक लैङ्गिक हिंसा निवारण जिल्ला संयोजन समितिको बैठक
- ३१४ पटक प्रत्येक वडामा द्वैमासिक साथ, सम्पर्क, समूह विस्तार, समूह कार्यमा संयोजन, सहजीकरण एवं स्रोत सेवा
- १५ पटक लैङ्गिक हिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियान सञ्चालन
- १३ पटक जिल्लास्थित नागरिक समाज/सञ्चार क्षेत्रसँग समन्वयमा लैङ्गिक हिंसासम्बन्धी प्रचार प्रसार तथा अभियान, ११ पटक महिला तथा बालबालिका संविधान-प्रदत्त अधिकार तथा कानुनमा भएका पछिल्ला परिवर्तनसम्बन्धत्री अधिकारका पक्षहरुमा जनचेतनामूलक प्रचार-प्रसार अभियान
- २ पटक जिल्ला सेवा केन्द्र र सामुदायिक सेवा केन्द्रको अर्धवार्षिक समीक्षा
- १४ पटक लैङ्गिक हिंसा निवारण, मानव बेचविखन नियन्त्रणका लागि महिला संस्था, समिति र निगरनी समूहको अगुवाईमा सामुदायिक कार्यशाला तथा कार्ययोजना तयारी

क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम, विभागस्तर अन्तर्गत

- नेतृत्व तथा संस्थागत विकास पुनर्ताजगी प्रशिक्षण १ पटक , युनिसेफको प्राविधिक सहयोगमा जिल्लाका कर्मचारीलाई लैङ्गिक हिंसा निवारणको अनुगमन र सफ्टवेयर सम्बन्धी पुनर्ताजगी तालिम ३ पटक, ३ पटक युनिसेफको प्राविधिक सहयोगमा क्षमता विकास आवश्यकता अध्ययन प्रतिवेदनको आधारमा प्रशासनिक सीप विकास तालिम
- कार्यक्रमको सघन अनुगमन ३ जिल्ला, ३ पटक वित्तीय व्यवस्थापन सम्बन्धी अनुगमन भ्रमण
- २ पटक वार्षिक समिक्षा तथा योजना तर्जुमा गोष्ठी सञ्चालन, १ पटक अन्तरमन्त्रालय विभागस्तरीय बैठक, १ पटक ज्येष्ठ नागरिकहरुको सम्मानपूर्वक जीवनयापनका लागि सरोकारवाला निकायबीच समन्वयात्मक अन्तरक्रिया

आपत्कालिन संरक्षण सेवामा महिला निगरानी समूह, समिति, संस्थाहरुको परिचालन भूकम्प अतिप्रभावित १४ जिल्ला अन्तर्गत

- १ पटक महिला संस्थाका अध्यक्ष, सञ्चालक तथा कर्मचारीलाई संरक्षण सेवा सञ्चालन अनुशिक्षण
- १ संस्थामा लैङ्गिकतामा आधारित हिंसा, बालबालिका, किशोरी तथा महिलाको सम्भावित ओसारपसार र संरक्षणको निहुँमा हुनसक्ने शोषणको रोकथामका लागि निगरानी समूह, समितिको परिचालन
- १ पटक संरक्षण विषयगत क्षेत्रबाट भएका कार्यहरुको स्थलगत अनुगमन, ४ जिल्ला कार्यक्रम अनुगमन
- २ पटक संरक्षण विषयगत क्षेत्रको बैठक

विद्यालय विमुख किशोरीको बहुआयामिक विकास युनिसेफ अन्तर्गत

- १ पटक किशोरी विकासको क्षेत्रमा कार्य गर्ने सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरुसंगको समन्वय बैठक

विद्यालय विमुख किशोरीको बहुआयामिक विकास यूएनएफपिए अन्तर्गत

१ समूहमा किशोरीहरुको बहुआयामिक विकास कार्यक्रम, रुपान्तरण प्रशिक्षण

१२.६ लैङ्गिक हिंसा निवारणका लागि महिला संस्थाहरुको एकीकृत विकास कार्यक्रम, केन्द्रस्तर

आपत्कालीन संरक्षण सेवामा महिला निगरानी समूह, समिति, संस्थाहरुको परिचालन अन्तर्गत

- १८० जना निगरानी समूह, समितिका सदस्यहरुलाई आपत्कालीन संरक्षण सेवा कार्यगत प्रशिक्षण
- २९६ समूह गठन र परिचालन

महिला संस्थाको रणनीतिक अभिमूखीकरण अन्तर्गत

- ३३० जना लाई लैङ्गिक हिंसा निवारणमा पुरुष सहभागिता प्रवर्धनका लागि सशक्तीकरण सहकार्य तालिम, ६०० जनालाई लैङ्गिक हिंसा निवारणका लागि अन्तरपुस्ता अन्तरक्रिया

सामुदायिक संरक्षण एवं सम्प्रेषण सेवा अन्तर्गत

- ४४ महिला संस्था/समितिमार्फत प्रभावितहरुलाई सहायता, तथा महिला तथा बालबालिकामाथि हुने हिंसा विरुद्धको अभियान सञ्चालन, १४ पटक महिला तथा बालबालिकामाथि हुने हिंसा विरुद्ध र १८ संस्था/समिति मार्फत बालविवाह विरुद्धको अभियान

सामाजिक परिचालन, सहजीकरण र अभिलेखीकरण अन्तर्गत

- १० पटक लैङ्गिक हिंसा सम्बन्धी जिल्लास्तरीय तथ्याङ्क सङ्कलन, विश्लेषण र प्रतिवेदन प्रकाशन, २४ पटक लैङ्गिक हिंसा निवारण जिल्ला संयोजन समितिको बैठक
- ३१४ पटक प्रत्येक वडामा द्वैमासिक साथ, सम्पर्क, समूह विस्तार, समूह कार्यमा संयोजन, सहजीकरण एवं स्रोत सेवा

- १५ पटक लैङ्गिक हिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियान सञ्चालन
- १३ पटक जिल्लास्थित नागरिक समाज/सञ्चार क्षेत्रसँग समन्वयमा लैङ्गिक हिंसासम्बन्धी प्रचार प्रसार तथा अभियान, ११ पटक महिला तथा बालबालिका संविधान-प्रदत्त अधिकार तथा कानुनमा भएका पछिल्ला परिवर्तनसम्बन्धत्री अधिकारका पक्षहरुमा जनचेतनामूलक प्रचार-प्रसार अभियान
- २ पटक जिल्ला सेवा केन्द्र र सामुदायिक सेवा केन्द्रको अर्धवार्षिक समीक्षा
- १४ पटक लैङ्गिक हिंसा निवारण, मानव बेचविखन नियन्त्रणका लागि महिला संस्था, समिति र निगरनी समूहको अगुवाईमा सामुदायिक कार्यशाला तथा कार्ययोजना तयारी

क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम, विभागस्तर अन्तर्गत

- नेतृत्व तथा संस्थागत विकास पुनर्ताजगी प्रशिक्षण १ पटक , युनिसेफको प्राविधिक सहयोगमा जिल्लाका कर्मचारीलाई लैङ्गिक हिंसा निवारणको अनुगमन र सफ्टवेयर सम्बन्धी पुनर्ताजगी तालिम ३ पटक, ३ पटक युनिसेफको प्राविधिक सहयोगमा क्षमता विकास आवश्यकता अध्ययन प्रतिवेदनको आधारमा प्रशासनिक सीप विकास तालिम
- कार्यक्रमको सघन अनुगमन ३ जिल्ला, ३ पटक वित्तीय व्यवस्थापन सम्बन्धी अनुगमन भ्रमण
- २ पटक वार्षिक समिक्षा तथा योजना तर्जुमा गोष्ठी सञ्चालन, १ पटक अन्तरमन्त्रालय विभागस्तरीय बैठक, १ पटक ज्येष्ठ नागरिकहरुको सम्मानपूर्वक जीवनयापनका लागि सरोकारवाला निकायबीच समन्वयात्मक अन्तरक्रिया

आपत्कालिन संरक्षण सेवामा महिला निगरानी समूह, समिति, संस्थाहरुको परिचालन भूकम्प अतिप्रभावित १४ जिल्ला अन्तर्गत

- १ पटक महिला संस्थाका अध्यक्ष, सञ्चालक तथा कर्मचारीलाई संरक्षण सेवा सञ्चालन अनुशिक्षण
- १ संस्थामा लैङ्गिकतामा आधारित हिंसा, बालबालिका, किशोरी तथा महिलाको सम्भावित ओसारपसार र संरक्षणको निहुँमा हुनसक्ने शोषणको रोकथामका लागि निगरानी समूह, समितिको परिचालन
- १ पटक संरक्षण विषयगत क्षेत्रबाट भएका कार्यहरुको स्थलगत अनुगमन, ४ जिल्ला कार्यक्रम अनुगमन
- २ पटक संरक्षण विषयगत क्षेत्रको बैठक

विद्यालय विमुख किशोरीको बहुआयामिक विकास युनिसेफ अन्तर्गत

- १ पटक किशोरी विकासको क्षेत्रमा कार्य गर्ने सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरुसंगको समन्वय बैठक

विद्यालय विमुख किशोरीको बहुआयामिक विकास यूएनएफपिए अन्तर्गत

- १ समूहमा किशोरीहरुको बहुआयामिक विकास कार्यक्रम, रुपान्तरण प्रशिक्षण

१२.७ राष्ट्रिय महिला आयोग

- राष्ट्रिय महिला आयोगको कार्यक्षेत्रमा प्रेस क्लिपिङ कार्यक्रमहरु संचालन भएको,
- कर्मचारीहरुको लागि क्षमता अभिवृद्धि तालिम संचालन,
- महिला अधिकार अनुगमन राष्ट्रिय संजालका जिल्ला प्रतिनिधिहरुबाट लैंगिक अनुगमन फाराम संकलन,
- Project Work Planको मस्यौदा तयार भएको,
- PIU का कर्मचारी छनौटका लागि तयारी भएको ।

१२.८ राष्ट्रपति महिला उत्थान कार्यक्रम

प्रगति कम हुनाको कारणहरुः-

- राष्ट्रपति महिला उत्थान कार्यक्रम संचालन बिधिमा अलमलल
- कार्य सम्पन्न भएका केही कार्यक्रमहरुमा भुक्तानी दिन बाँकी रहेको
- केही गैर सरकारी संस्थाहरुले अनुदान लिन समयमा सम्पर्क नगरेको ।
- केही कार्यक्रमहरुको अख्तियारी जिल्लामा पुग्न ढिलाइ भएको ।

१३. महिला, बालबालिका तथा समाजकल्याण मन्त्रालयबाट आर्थिक वर्ष २०७३/७४ पौष १ गतेदेखि वैशाख मसान्तसम्म सम्पादन भएको मुख्य मुख्य कामको विवरणः

१३.१ महिला सशक्तिकरण कार्यक्रम

- उदयपुर जिल्लामा बोक्सी आरोप विरुद्ध सचेतना कार्यक्रम संचालन गरिएको,
- घरेलु हिंसा कसुर र सजाय ऐन तथा नियमावलीको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि अनुगमन संयन्त्र तयार भएको ।
- लैंगिक हिंसा निवारण सम्बन्धी टेली-सन्देश नेपाल टेलिभिजनबाट प्रशारण गरिएको ।
- Gender Focal Person सम्बन्धी १ दिने अन्तर्क्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएको
- एकल महिला सुरक्षा कोष संचालन मापदण्ड, २०७१ संशोधन गरी एकल महिला सुरक्षा कोष संचालन मापदण्ड, २०७३ तयार भएको छ ।
- अन्तर्राष्ट्रिय महिला दिवस (मार्च ८) भव्यताका साथ मनाइएको ।
- Protection Cluster को strategic plan सम्वन्धमा अन्तरक्रिया तथा निर्देशिका निर्माण
- विश्वविद्यालय रकलेजमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुलाई मन्त्रालयको कार्यक्षेत्रका वारेमा जानकारी गराउन ६ जनालाई Internship मा समावेश गर्न
- मन्त्रालयको कार्यक्षेत्रमा पर्ने बिषयहरु (महिला, बालबालिका, अपाङ्गता, ज्येष्ठ नागरिक र तेश्रो लिङ्गी) मा सोधपत्र लेखनमा सहयोग
- मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार (नियन्त्रण) ऐन २०६४ को संशोधन मस्यौदा तयार भएको ।
- वार्षिक प्रगति प्रतिबेदन प्रकाशन भएको छ ।
- बर्दिया जिल्लामा यौनिक तथा लैङ्गिक अल्पसंख्यकहरु सम्वन्धमा सचेतना गोष्ठी सम्पन्न भएको छ ।
- मानब बेचबिखनका पिडीत तथा प्रभातिहरुको उद्धार तथा पुनस्थार्पनका लागि ८ जिल्लामा संचालित पुनस्थार्पना केन्द्र तथा कोलकत्ता स्थित दुतावासमा रकम उपलब्ध गराएको । पुनर्स्थापना केन्द्रहरुबाट यो अवधिमा २१५ जनाले सेवा लिएको ।
- मानव बेचबिखनबाट प्रभावितहरुलाई उद्धार तथा स्वदेश फिर्ति कार्यविधि तयार गर्ने सम्बन्धमा परामर्श बैठक सम्पन्न भइ सुझावहरु संकलन भएको

१३.२ समाज कल्याण कार्यक्रम (अपाङ्गता, सि.बि.आर र ज्येष्ठ नागरिक कार्यक्रम समेत)

<u>अपाङ्गता, सि.वि.आर.कार्यक्रम</u>

- बिरेन्द्रनगर, घोराही, महेन्द्रनगर र चरिकोट गरी चार स्थानमा सिबिआर कार्यक्रम तथा अनुदान सम्वन्धमा वार्षिक समीक्षा कार्यक्रम सम्पन्न भएको,
- हरेक आइतवार बिहान ७ः३० देखि ८ः०० बजेसम्म रेडियो कान्तिपुरमा अपाङ्गता अवाज कार्यक्रम संचालन भइरहेको भने एभिन्यूज टेलिभिजन मार्फत सांकेतिक भाषामा समाचार प्रसारण भएको ।
- कुष्ठरोग भएका १४६ जना व्यक्तिहरु कुष्ठरोग निवारण संघमा पुनर्स्थापना भएको,
- नेपाल अपाङ्ग संघ, खगेन्द्र नवजीवन केन्द्र काठमाण्डौं र NNSWA कञ्चनपुरबाट पूर्ण असक्त अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई पुनर्स्थापना कार्यक्रम संचालन
- अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई सहायक सामाग्री उत्पादन र वितरणको व्यवस्था मिलाईएको छ ।
- अपाङ्गता अधिकार सम्वन्धी बनेको नयाँ ऐन बमोजिम नियमावली निर्माण कार्यको थालनी

ज्येष्ठ नागरिक

- ४ प्रदेशमा महिला तथा बालबालिका कार्यालयको कर्मचारी र ज्येष्ठ नागरिक सम्बन्धी काम गर्ने संस्थाका पदाधिकारीहरुको सहभागीतामा वार्षिक समीक्षा कार्यक्रम सम्पन्न भएको ।
- ज्येष्ठ नागरिकहरुको संरक्षण सम्वर्द्धनमा पैरवी तथा प्रचार प्रसार गरिएको छ ।
- ४९ जिल्लाका ८७ स्थानमा ज्येष्ठ नागरिक दिवा सेवा संचालन गरिएको छ ।
- करिब ४० वटा वृद्धाश्रमहरुबाट १३३१ जनाले सेवा लिएको ।
- अन्तरपुस्ता सिप हस्तान्तरण कार्यक्रममा संचालन भएको
- ज्येष्ठ नागरिकहरुका हक अधिकार थप सुनिश्चित हुने गरी ज्येष्ठ नागरिक सम्बन्धी ऐन २०६३ परिमार्जनको लागि मस्यौदा तयारी भइरहेको ।

१३.३ वालकल्याण कार्यक्रम

- सिंहदरबारमा दिवा शिशु स्याहार केन्द्र संचालन भई ६० जना शिशुहरु केन्द्रमा रहेका
- नेपालगञ्ज वाल सुधारगृहको कम्पाउण्ड वाल निर्माण कार्य भईरहेको छ ।
- बाल सुधार गृह संचलानका लागि युसेप नेपाललाई अनुदान दिई भक्तपुर, कास्की र मोरगंमा कानुनी विवादमा परेका २५० जना बालबालिकाहरुले सेवा लिईरहेका
- बालमन्दिरमा संरक्षणमा रहेका बालबालिकाहरुलाई पोषण शिक्षा स्वास्थ्य सेवाका लागि नेपाल बाल संगठनलाई अनुदान दिईएको
- काठमाडौ उपत्यकाका सडक बालबालिकाको व्यवस्थापन कार्य शुरु भई ४०१ जना बालबालिका सम्पर्क गृहमा रहेका र ती वालविलकाहरुलाई आवश्यकतानुसार समाजिकीकरण केन्द्रमा स्थानान्तरण र पुनर्स्थापना गरिएको ।

१३.४ महिला विकास कार्यक्रम (केन्द्रस्तर)

- नयाँ कर्मचारीहरुको अनुशिक्षण (१ समूह ३० जना)
- लैङ्गिक सरोकार विषयक प्राज्ञिक बहस २ पटक
- वार्षिक समिक्षा तथा योजना तजूमा गोष्ठी १ पटक
- ग्रामिण व्यवसाय प्रवर्धन प्रशिक्षण ७ दिने १ पटक
- प्रत्येक अञ्चलबाट एक जिल्ला पर्ने गरी रेखदेख केन्द्र स्थापना र सेवा सञ्चालन कार्यक्रम अनुदान ३० महिला संस्थालाइ
- बार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तयार र प्रकाशन १ पटक

१३.५ महिला विकास कार्यक्रम (जिल्लास्तर)

लक्ष्यित समूह सहभागिता अन्तर्गत

- २०७९ समूह गठन र परिचालन, ३०५ वडा
- व्यक्तित्व विकास प्रशिक्षण अन्तर्गत १०२४० जना समूह सदस्यलाई अनुशिक्षण
- २८१८ जनालाई आधारभूत तालिम
- ४५ गाविसमा पूर्वसहकारी शिक्षा कार्यक्रम
- १४१७ जनालाई नेतृत्व तथा संस्थागत विकास तालिम

- ५१७ जनालाई लेखापालन तालिम
- ४८३ जनालाई प्रस्तावना लेखन तालिम
- ५५० जनालाई प्रजनन स्वास्थ्य सचेतना तालिम

संस्थागत विकास सामूहिक गतिशीलता अन्तर्गत

- २९ महिला संस्था गठन र दर्ता
- ६१ महिला संस्थाको अवस्था विश्लेषण तथा रणनीतिपत्र तजूमा कार्यशाला
- १३५ जनालाई अन्तरसंस्था र ३५७ जनालाई अन्तरजिल्ला रेखाङ्कन भ्रमण
- महिला संस्था/समितिका अध्यक्षमाझ चौमासिक अन्तरक्रिया ७ जिल्लामा
- १६ संस्था/समितिलाई स्रोत परिचालनका लागि बीउपुँजी अनुदान
- ३३ संस्थालाई भवन निर्माण अनुदान
- महिला कानुनी अधिकार ५० जना

महिला समिति व्यवासायिक समूह विकास अन्तर्गत

- ३६१६ जनालाई सीप तथा व्यवसायिकता विकास तालिम
- ३०६२ जनालाई व्यवसाय स्थापना खर्च अनुदान
- २६ महिला संस्थालाई साझा व्यावसायिक सेवाका लागि बहुउपयोगी कार्यक्रम अनुदान

गरिबीविरुद्ध महिला अभियान अन्तर्गत

- २८६ समूह गठन र ४३ समिति पुनर्गठन
- ११६० समूह सदस्यलाई अनुशिक्षण
- २३६० जनालाई सीप तथा व्यवसायिकता विकास तालिम र १९५२ जनालाई व्यवसाय स्थापना खर्च अनुदान

विद्यालयविमुख किशोरीको बहुआयामिक विकास अन्तर्गत

- ४५० जना किशोरीलाई जीवनोपयोगी तालिम
- १२ वटा किशोरी सूचना तथा परामर्श केन्द्र स्थापना
- महिला संस्थामार्फत अतिविपन्न किशोरीका लागि शैक्षिक तथा स्वास्थ्योपचार सहयोग १२ जना
- सीप तथा व्यावसायिक विकास तालिम ५१० किशोरी
- ४७० जनालाई व्यवसाय स्थापना खर्च अनुदान
- ६० जनालाई अर्न्तसमूह रेखाङ्कन भ्रमण
- किशोरी समूहका अध्यक्ष र सचिवमाझ चौमासिक अन्तरक्रिया २८ जिल्ला

मुक्त कमलरीको सशक्तीकरण अन्तर्गत

- १२ महिला संस्थाअन्तर्गत मुक्त कमलरी समूह गठन
- ६० जना सीप तथा व्यावसायिक तालिम
- ६० जना व्यवसाय स्थापना खर्च
- १ पटक स्थलगत प्राविधिक निरिक्षण

बादी समुदायका महिलाका लागि घर विकास योजनाको अनुशरण अन्तर्गत

- समितिका अध्यक्ष र सचिवमाझ चौमासिक अन्तरक्रिया ४ पटक
- १५ पटक अन्तरसमिति रेखाङ्कन भ्रमण

बालअधिकार सम्बर्धन अन्तर्गत

- १८ वटा जिल्ला तथा गाविसस्तरीय बालसञ्जाल गठन
- २१ वटा गाउँ बालसंरक्षण तथा सम्वर्द्धन समिति गठन
- २७ समूहलाई बालसञ्जाल र गाँउ बालसंरक्षण तथा संवर्द्धन समितिका सदस्यहरुको अनुशिक्षण
- जिल्ला बाल भेला ३ पटक
- विपत्मा परेका बालबालिकाहरुको उद्धार तथा पुनर्स्थापना ३६ जिल्ला
- २२ पटक बालगृहको संयुक्त निरीक्षण
- ५ स्थानमा बालअधिकारसम्बन्धी जनचेतनामूलक सन्देश पाटी निर्माण

बालअधिकार सम्बर्धन अन्तर्गत

- ३ संस्थामा विपन्न शिशु पोषण सहयोग
- १ बाल मैत्री गा.वि.स घोषणा
- ५ पटक बालगृह सञ्चालकमाझ चौमासिक अन्तरक्रिया
- १७ जिल्लामा जिल्ला सेवा केन्द्र सञ्चालन
- ९६ सामुदायिक सेवा केन्द्रलाई अनुदान

छाउपडी प्रथाविरुद्ध सामाजिक जागरण अन्तर्गत

- २५ केन्द्रमा किशोरीहरुका लागि प्रशिक्षक प्रशिक्षण

आपत्कालीन संरक्षण सेवामा महिला समूहहरुको परिचालन

- सामाजिक परिचालिका, महिला संस्थाका पदाधिकारी र व्यवस्थापकहरुको अनुशिक्षण १ समूह

- निगरानी समूह, समितिका सदस्यहरुलाई आपत्कालीन संरक्षण सेवा कार्यगत प्रशिक्षण १६ समूह
- ४६ जिल्लामा संरक्षण विषयगत क्षेत्रको समन्वय बैठक

मानव बेचविखन नियन्त्रण अन्तर्गत

- १८७ पटक गाँउ समितिको बैठक
- ९ पटक सामूदायिक कार्ययोजनाका क्रियाकलाप सञ्चालन
- २ पटक सुरक्षाकर्मी र सार्वजनिक चालक तथा परिचालकको लागि अन्तरक्रिया
- ५ पटक डान्स बार रेष्टुरेन्टको संयुक्त अनुगमन
- १९ पटक सन्देशमूलक सामागीी प्रकाशन

१३.६ लैङ्गिक हिंसा निवारणका लागि महिला संस्थाहरुको एकीकृत विकास कार्यक्रम, केन्द्रस्तर

क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम (विभागस्तर)

- १ पटक लैङ्गिक मूलप्रवाहीकरण तालिम
- १ पटक लैङ्गिक हिंसा निवारण सम्बन्धी सूचना मूलक सन्देश उत्पादन तथा प्रसारण
- १/१ पटक घटना व्यवस्थापन तालिम/बालअधिकार घटना व्यवस्थापन तालिम

किशोरीको बहुआयामिक विकास तथा लैङ्गिकता अन्तर्गत

(यूनिसेफ र यूएनएफपिएबाट)

- ३० जनालाई प्रजनन् स्वास्थ्य, महिला अधिकार, लैगिकता सम्बन्धी प्रशिक्षण कार्यक्रम (विभिन्न जिल्ला)

३० जनालाई किशोरीहरुको बहुआयामिक विकास कार्यक्रम (पहिलो र दोस्रो चरण)

१३.७ राष्ट्रिय महिला आयोग

- सार्वजनिक सुनुवाई।
- रेडियो कार्यक्रम उत्पादन र प्रसारण।
- विद्यालय तहमा महिला अधिकार सम्बन्धी सचेतनामूलक कार्यक्रम

बैदेशिक अनुदान (World Bank) अन्तर्गत कार्यक्रम

- स्टेरिङ कमिटिको TOR तयार भएको।
- Project Work Plan Draft तयार भएको।
- PIU का कर्मचारी छनौटका लागि म्चबात तयार भएको।
- Program Officer को पदमा कर्मचारी नियूक्त गरिएको।

१३.८ राष्ट्रपति महिला उत्थान कार्यक्रम

- कार्यविधि स्वीकृत भएको,
- निर्देशन समिति र अनुगमन समिति गठन
- NCCI, FNCCI,CTEVT, शीप विकास केन्द्रहरुसंग समन्वय,
- सम्माननिय राष्ट्रपतिज्यूवाट औपचारिक उद्घाटन
- महिलाद्धारा उत्पादित सामाग्रीको राष्ट्रिय प्रर्दशनी
- २९ जिल्लामा १०२० जनालाई सीपमुलक तालिम संचालन (ब्यूटिपार्लर/सिलाई, कुक/पलम्बर, ह्राउस पेन्टिङ/बुटिक)

१४. आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी

क) चालु खर्चः

• वार्षिक बजेट	– ४८,६०७१८०.००
• पौष मसान्त सम्मको जम्मा खर्च	– २५१८४३१६.२०
• बाँकी बजेट	– २३४२२८६३.८०

ख) पूँजिगत बजेट

• वार्षिक बजेट	– १३६,६०,०००.००
• पौष मसान्त सम्मको जम्मा खर्च	–४७७,२५१.००
• बाँकी बजेट	–१३१८२७४९.००

प्रमुखको नामः **खगराज बराल**

पदः **सचिव**